

Milí kolegové z České společnosti chemické, milí čeští chemici,

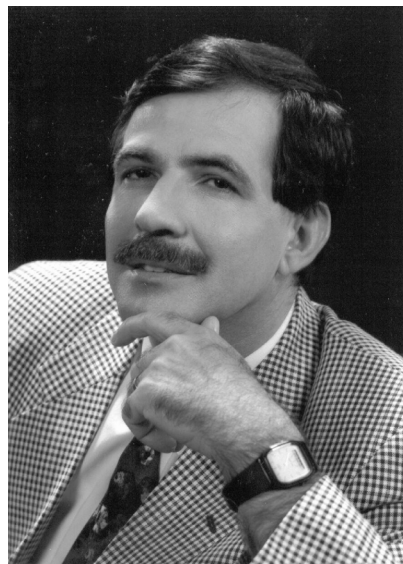
Slovinská chemická společnost nedávno oslavila 50. výročí svého založení, a tedy počátku své práce pro rozvoj vědy ve Slovinsku. V tomto úvodníku bych rád české chemiky seznámil s vývojem naší Společnosti během uplynulých padesáti let.

Společnost byla založena úzkým kroužkem slovinských chemiků, kteří se v roce 1951 rozhodli sdružit do profesní organizace. Důvody, uvedené v prvním písemném prohlášení, spočívaly v pozdvižení významu chemie a hledání jejích dalších aplikací v průmyslu a v zajišťování profesionálního růstu členů Společnosti. Ačkoliv tato předsevzetí byla již tehdy velmi náročná, Společnost je začala hned od počátku naplňovat velmi úspěšně. Vznikaly odborné sekce a místní pobočky a objevovala se též první krátká písemná sdělení, takže začal, víceméně pravidelně, vycházet *Journal of Slovenian Chemical Society*. Společnost a její sekce začaly organizovat přednášky, semináře a dokonce i mezinárodní konference; první z nich se konala v roce 1957 v Ljubljani a byla věnována vodíkové vazbě. Toto setkání bylo odborně velmi úspěšné a za zmínku stojí, že to byla první konference po druhé světové válce, kde se sešli významní teoretici ze Západu a Východu.

Zakládající členové Společnosti si přáli, aby hned od počátku byla Slovinská chemická společnost otevřená všem chemikům ve Slovinsku a rozvíjela se tak, aby měla pozitivní vliv na vývojové trendy v chemickém a příbuzném průmyslu, výzkumu a vzdělávání. Společnost měla být volným diskusním fórem, kde by chemici diskutovali o všech společných problémech, a ovlivňovali tak rozvoj chemie jako celku. Když se podíváme na výsledky, jakých Společnost dosáhla za uplynulých 50 let, můžeme být pyšní na úspěšné naplnění původních předsevzetí. Společnost se stala respektovaným a dobře organizovaným vědeckým sdružením, které dnes ve Slovinsku stimuluje vědecký vývoj a výzkum v oblastech čisté a aplikované chemie a chemického inženýrství, organizuje přednášky a odborná shromáždění, symposia a kongresy, vydává specializované publikace, zúčastňuje se formulování národních výzkumných a vývojových programů, spolupracuje a radí při tvorbě národních výukových chemických programů, spolupracuje se dvěma slovinskými univerzitami a dalšími akademickými institucemi a má vliv na mnoho dalších aktivit týkajících se obecné chemie.

Během vývoje Společnosti se její členové postupně rozdělili, pro lepší organizaci práce, podle oborů profesionálního zájmu do 10 sekcí, dvou výborů a dvou odvětví. Od roku 1995 Společnost pořádá každoroční odborné setkání nazvané „Slovinské chemické dny“, které organizuje Mariborská místní pobočka a sekce pro Chemickou a procesní technologii. Tohoto setkání se každoročně zúčastní více než 300 odborníků z akademické sféry, průmyslu a dalších oborů, kterým přednáší vybraní plenární a sekční přednášející ze Slovinska i ze zahraničí.

Jednou z nejdůležitějších aktivit Společnosti je vydávání časopisu *Acta Chimica Slovenica*. Tento spolkový časopis vychází nepřetržitě již 50 let, navzdory tomu, že opatrování nutných finančních prostředků vyžaduje velké úsilí, protože

Společnost je nevýdělečnou organizací. Časopis byl nejdříve vydáván pod názvem „*Vestnik slovenskega kemijskega društva*“, současný název má od roku 1993. V roce 1999 zařadil *Institute for Scientific Information* tento časopis do seznamu *Science Citation Index – Expanded* a od roku 2000 se *Acta Chimica Slovenica* zařadily mezi impaktované časopisy (pro rok 2001 měl tento časopis IF 0,5, pozn. překl.)

V prvních čtyřech dekáдах své existence byla Společnost napojena na mezinárodní komunitu prostřednictvím Asociace chemických společností Jugoslávie. Po rozdělení Jugoslávie v roce 1991 a následném osamostatnění Slovinska jako nezávislého a suverénního státu započala také Společnost svoji samostatnou integraci do mezinárodních chemických organizací. V roce 1992 se Společnost stala členem Federace evropských chemických společností a v roce 1993 členem Evropské federace chemického inženýrství. V témž roce byla také přijata do IUPACu. Společnost je také členem Mezinárodní krystalografické unie, Evropského krystalografického komitétu, Evropské polymerní federace, Evropské keramické společnosti a dalších sdružení. Tradičně bohaté jsou bilaterální kontakty s chemickými společnostmi sousedících států (Rakousko, Chorvatsko, Maďarsko a Itálie), dále s Českou a Slovenskou chemickou společností, Polskou a Německou chemickou společností, s Královskou chemickou společností a s Americkou chemickou společností.

Během uplynulých 50 let své existence se Společnost rozrostla z původních 200 členů na dnešní sdružení 1300 slovinských chemiků, chemických technologů a inženýrů. Mezi mnoha osobnostmi, které se zasloužily o úspěšný rozvoj Slovinské chemické společnosti, bezpochyby vyniká její zakladatel a první prezident prof. Samec, průkopník moderní chemie ve

Slovinsku, zakladatel Oddělení chemie na Univerzitě v Ljubljani a zakladatel a pozdější ředitel Národního chemického institutu. Významný byl i přínos následujících prezidentů Společnosti: prof. Modice, prof. Hadžiho a prof. Goliče. Jejich vědecký věhlas a organizační schopnosti přispěly rozhodující měrou k tomu, že původní vize Společnosti byly naplněny. Je mi ctí být jejich pokračovatelem v pozici pátého prezidenta Společnosti.

Slovinská chemická společnost vstupuje do dalších let své

existence, její základní poslání však zůstává nezměněno. Podpora spolupráce mezi akademickou a průmyslovou sférou je stále hlavním úkolem Společnosti. Neméně důležité je, aby Společnost umožnila svým členům získávat špičkové chemické informace a neustále popularizovala chemii mezi mladými lidmi a získávala je pro chemickou kariéru; zvláště dnes, kdy veřejnost není chemii příliš příznivě nakloněna.

Venčeslav Kaučič

Venčeslav Kaučič

Vedoucí oddělení anorganické chemie Národního chemického institutu v Ljubljani, profesor chemie na Biotechnické fakultě na univerzitě v Ljubljani a na Škole environmentálních věd na polytechnice v Nové Gorici.

Jeho výzkumné zájmy zahrnují anorganickou chemii (syntéza a charakterizace fluoridů a fluorochalkogenidů přechodných kovů, syntéza a charakterizace zeolitových a aluminofosfátových molekulárních sítí, inkorporace atomů různých kovů do pozic Al a P v molekulárních sítích AlPO a SAPO) a krystalografii (řešení struktur koordinačních sloučenin monokrystalovou a práškovou RTG-difrakční technikou, využití synchrotronového záření pro krystalografické studie u aluminofosfátů – identifikace stopových množství kovů v sítích AlPO a SAPO metodou anomálního rozptylu). Je autorem nebo spoluautorem více než 80 vědeckých sdělení v impaktovaných časopisech a 10 kapitol v monografiích. Prezentoval okolo 100 příspěvků na konferencích. Od roku 1996 je prezidentem Slovinské chemické společnosti a členem mnoha mezinárodních vědeckých a profesních organizací. Za dosažené vědecké výsledky mu byla udělena Slovinská národní cena.

z angličtiny přeložil B. Kratochvíl

Redakce časopisu

**Chemické
listy**

uděluje cenu Karla Preise za rok 2002

Josefu PACÁKOVÍ^a a Miloslavu ČERNÉMU^b

^aKatedra učitelství a didaktiky chemie a ^bKatedra organické chemie,
Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova

za práci

***Deoxyfluorglukosa, mezník ve vývoji pozitronové emisní tomografie
(historie jednoho výzkumu)***

Chem. Listy 96, 704 (2002)

SRDEČNĚ BLAHOPŘEJEME